

Bruselj, 22. maj 2023
(OR. en)

9588/23

COPS 266
CIVCOM 140
POLMIL 122
CFSP/PESC 740
CSDP/PSDC 398
RELEX 630
JAI 652
COSI 102

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	ST 9199/23 COPS 233 CIVCOM 117 POLMIL 106 CFSP/PESC 687 CSDP/PSDC 359 JAI 591 RELEX 574 COSI 92
Zadeva:	Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o vzpostavitvi pakta o civilnih vidikih SVOP

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o vzpostavitvi pakta o civilnih vidikih SVOP, ki jih je Svet odobril na seji 22. maja 2023.

SKLEPI SVETA IN PREDSTAVNIKOV VLAD DRŽAV ČLANIC, KI SO SE SESTALI V OKVIRU SVETA, O VZPOSTAVITVI PAKTA O CIVILNIH VIDIKIH SVOP

Ta pakt o civilnih vidikih SVOP sprejemamo v času, ko smo močno zaskrbljeni zaradi pojava ali stopnjevanja konfliktov v okolici Evropske unije, ponovne vojne v Evropi, neizzvane in neupravičene vojne agresije Rusije proti Ukrajini ter velikih geopolitičnih sprememb. Na sedanje razmere vpliva tudi porast revizionističnih dejanj, očitnih kršitev mednarodnega prava in človekovih pravic, demokratično nazadovanje, vztrajna nestabilnost in nadnacionalne grožnje, pa tudi podnebne spremembe ter njihovi učinki na konflikte in krize, kar ogroža zmožnost EU, da brani svoje interese in interese svojih partnerjev. Opozarjamo, da mora EU z ukrepanjem v svojem sosodstvu in širše prevzeti večjo odgovornost za lastno varnost.

Izpostavljamo pomemben prispevek civilnih vidikov skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) k mednarodnemu miru in stabilnosti. Izkazalo se je, da imajo civilni vidiki SVOP zmožnost hitrega in učinkovitega odzivanja na zunanje politične izzive in izpolnjevanja potreb partnerjev, kar je med drugim dokazala hitra vzpostavitev novih misij. Na podlagi dvajsetletnih izkušenj in zlasti pozitivnih rezultatov, ki so jih od sprejetja pakta o civilnih vidikih SVOP novembra 2018 dosegle države članice, ESZD in službe Komisije, ter pomembnega dela, ki so ga opravile vse civilne misije v okviru SVOP, pozivamo k ponovnemu zagonu civilnih vidikov SVOP.

Ponovno potrjujemo, da smo v celoti zavezani krepitvi civilnih vidikov SVOP, in pozivamo k izboljšanju učinkovitosti, učinka, prožnosti in trdnosti civilnih misij v okviru SVOP, da bi se lahko s pomočjo tega novega pakta o civilnih vidikih SVOP učinkoviteje spopadale s sedanjimi, nastajajočimi in prihodnjimi varnostnimi izzivi ob prepletanju notranje in zunanje razsežnosti.

SVET EVROPSKE UNIJE IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC, KI SO SE SESTALI
V OKVIRU SVETA –

OB SKLICEVANJU na zavezo EU in njenih držav članic, da bodo podpirale na pravilih temelječ večstranski red, v središču katerega so Združeni narodi, in v skladu z načeli Ustanovne listine Združenih narodov;

OB POUDARJANJU, da je treba še naprej krepiti vlogo in zmogljivost EU za zagotavljanje varnosti prek SVOP, in OPOZARJANJU na visoko raven ambicij na področju varnosti in obrambe, kot je določeno v Strateškem kompasu za varnost in obrambo (strateški kompas) iz marca 2022;

OB OPOZARJANJU, da je edinstvena moč EU na področju preprečevanja in obvladovanja kriz njena sposobnost za uporabo civilnih in vojaških sredstev in zmogljivosti v okviru širšega celostnega pristopa EU k zunanjim konfliktom in krizam;

OB PRIZNAVANJU politične pomembnosti in vse večjega pomena civilnih vidikov SVOP kot orodja za krizno upravljanje ter prispevka 25 civilnih misij v okviru SVOP, ki so bile napotene od leta 2003, vključno s 13 misijami, ki so trenutno na terenu, k mednarodnemu miru in varnosti ter ob izražanju zahvale ženskam in moškim, ki sodelujejo v teh misijah;

OB POUDARJANJU, da morajo države članice za povečanje učinkovitosti civilnih vidikov SVOP razviti potrebne zmogljivosti, in PONOVNI POTRDITVI odgovornosti držav članic, da dajo EU na voljo civilne zmogljivosti za izvajanje SVOP, kot je navedeno v Pogodbi o Evropski uniji (PEU) –

SOGLAŠAJO s tem paktom o civilnih vidikih SVOP, ki vsebuje strateške smernice za krepitev teh vidikov ter zaveze Sveta in držav članic glede konkretnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti, in časovnih okvirov za njihovo uresničenje.

I. STRATEŠKE SMERNICE

POUDARJAJO, da bi moral ta pakt prispevati k večji učinkovitosti civilnih vidikov SVOP, in sicer s prizadevanji za okrepitev zmogljivosti EU, da bi hitro in odločno UKREPALI, ZAVAROVALI države gostiteljice in civilne misije v okviru SVOP, VLAGALI v številnejše in boljše zmogljivosti ter SKLEPALI PARTNERSTVA z državami gostiteljicami ter tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami;

SE STRINJAJO, da bodo civilni vidiki SVOP:

- prispevali k doseganju ravni ambicij EU in ciljev strateškega kompasa, ki spodbuja zanesljivejše, prožnejše in bolj modularne civilne vidike SVOP;
- osredotočeni na prednostne naloge, ki so bile zastavljene v Feiri in zadevajo krepitev policije, pravne države in civilne uprave v nestabilnih in konfliktnih razmerah, kot poglobitve funkcije, pri čemer bo poudarek tudi na pomenu reforme varnostnega sektorja in nalogah spremljanja;
- se učinkovito, prožno, hitro in uspešno odzivali na nastajajoče zunanje konflikte in krize, pri čemer bosta zagotovljena usklajevanje in skladnost s službami Komisije in drugimi akterji EU v okviru celostnega pristopa EU k zunanjim konfliktom in krizam. Hkrati bodo zagotavljali lokalno odgovornost in podporo ter sodelovanje z vsemi ustreznimi podobno mislečimi akterji;
- omogočili odločno in hitro ukrepanje v celotnem konfliktnem ciklu in odpravili vrzel med zgodnjim opozarjanjem in zgodnjim ukrepanjem. Poleg tega se priznava dodana vrednost civilnih vidikov SVOP pri preprečevanju, reševanju in stabilizaciji konfliktov, tudi s podporo mediaciji in dialogu, na podlagi prednostnih nalog EU in držav članic v regijah, ki so strateškega pomena za zunanje delovanje, ter ocenjenih potreb države gostiteljice;

- še naprej omogočali izvajanje različnih vrst civilnih misij v okviru SVOP v sklopu celotnega spektra nalog kriznega upravljanja iz členov 42 in 43 PEU, vključno s spremljanjem, krepitvijo zmogljivosti in svetovanjem, pa tudi misij z izvršilnimi pooblastili, da se bodo tako lahko hitro in učinkovito odzvale na obstoječe in nove grožnje in izzive ter obravnavale kritične pomanjkljivosti;
- sledili modularnemu in nadgradljivemu pristopu v zvezi z obsegom civilnih misij v okviru SVOP, pri čemer je treba upoštevati, da bosta obseg in število misij opredeljena na podlagi spreminjajočih se potreb na terenu in razpoložljivih virov ter prednostnih nalog in zmogljivosti EU in držav članic. V zvezi s tem se bodo potrebne civilne zmogljivosti črpale iz strukturiranega in rednega procesa. Izkoristile se bodo prednosti sistematičnega pristopa k upravljanju znanja. Koristi bosta prinesla opredelitev in izvajanje ukrepov za zmanjševanje stroškov in stroškovno učinkovitost;
- prispevali k širšemu odzivanju EU za reševanje sedanjih, nastajajočih in prihodnjih varnostnih izzivov, tudi tistih, ki so povezani z organiziranim kriminalom, terorizmom, radikalizacijo in nasilnim ekstremizmom, nedovoljenimi migracijami, vključno s trgovino z ljudmi in tihotapljenjem migrantov, korupcijo, upravljanjem meja in pomorsko varnostjo. Upoštevajo se tudi varnostni izzivi, povezani z ohranjanjem in varstvom kulturne dediščine, vključno z bojem proti trgovini z njo, ter izzivi, povezani s podnebnimi spremembami in degradacijo okolja, vključno z okoljsko kriminaliteto;
- sodelovali z akterji s področja pravosodja in notranjih zadev (PNZ) na ravni držav članic in EU, kadar je to primerno in v okviru ustreznih mandatov, da bi se spopadli z grožnjami in izzivi ob prepletanju notranje in zunanje razsežnosti, ter okrepili sinergije in skladnost med notranjimi in zunanjimi ukrepi, tudi pri razvoju zmogljivosti;

- odpornejši in bodo s tem prispevali k odpornosti in odzivanju držav gostiteljic na hibridne in kibernetске grožnje ter tuje manipuliranje z informacijami in vmešavanje;
- spodbujali človekove pravice in jih vključevali v vse dejavnosti ter izvajali potrebno skrbnost na področju človekovih pravic, načelo občutljivosti za konflikte in pristop na podlagi načela neškodovanja, da se zagotovi skladnost z mednarodnim pravom, zlasti mednarodnim pravom o človekovih pravicah in mednarodnim humanitarnim pravom;
- spodbujali zaščito civilistov, RVSZN 2250 o mladih, miru in varnosti ter agendo za otroke v oboroženih spopadih (CAAC), pa tudi osredotočenost na zaščito otrok;
- zagotovili polno, enakopravno in smiselno udeležbo žensk na vseh funkcijah, tudi na vodstvenih položajih, da bi dosegli enako zastopanost spolov, hkrati pa spodbujali RVSZN 1325 o ženskah, miru in varnosti ter poznejše resolucije, med drugim s spodbujanjem enakosti spolov in sistematičnim vključevanjem vidika spola, ki temelji na analizi glede na spol, v vse načrtovanje in ukrepe;
- v svoje zunanje delovanje vključili prizadevanja za obravnavanje varnostnih izzivov, povezanih s podnebnimi spremembami in degradacijo okolja, podnebne in okoljske vidike pa vključili tudi v notranje delovanje misij, da bi prispevali k trdni zavezanosti EU evropskemu zelenemu dogovoru, kot je navedeno v strateškem kompasu;
- povečali prepoznavnost civilnih vidikov SVOP in njihovega prispevka k varnosti evropskih državljanov, lokalnih skupnosti in naših partnerjev ter okrepili njihovo politično odgovornost, tudi s smernicami na ministrski ravni.

II. ZAVEZE

SVET in DRŽAVE ČLANICE se zavezujejo, da bodo okrepili civilne vidike SVOP. V ta namen sprejemajo naslednje zaveze:

Povečati zmogljivost za hitro in odločno UKREPANJE, da bi podprli sogovornike na območjih civilnih misij, s čimer bi zlasti:

1. povečali učinkovitost civilnih vidikov SVOP, da bi uspešno dosegli pomembnejše in bolj trajnostne rezultate v državah gostiteljicah, tudi v kompleksnih okoljih;
2. misijam zagotovili osredotočene in po potrebi prilagodljive mandate, usmerjene na lokalne potrebe, z natančno opredeljenimi in dosegljivimi končnimi rezultati, pa tudi strategije prehoda in izstopa, ki upoštevajo lokalno odgovornost, ter omogočili hitro in dobro utemeljeno odločanje Sveta v skladu z dogovorjenimi postopki;
3. nadalje uporabljali modularen in nadgradljiv pristop za krepitev sposobnosti misij za hitro prilagajanje spreminjajočim se izzivom ob hkratnem zagotavljanju učinkovitega izvajanja mandata z uporabo orodij EU in prilagojenih sekvenčnih ali vključitvenih napotitev ter večnacionalnih sestav, kot so evropske žandarske sile (EUROGENDFOR) ali skupina držav članic, ki delujejo na podlagi člena 44 PEU, kot je ustrezno in v skladu z odločanjem v okviru SVOP. Preučijo se bolj ciljno usmerjene oblike podpore civilnih vidikov SVOP;
4. pregledali mehanizme za hitro odzivanje in opredelili civilno raven pripravljenosti s ciljem, da bi lahko v 30 dneh napotili 200 strokovnjakov, tudi v kompleksna okolja;

5. zagotovili neodvisno oceno učinka civilnih misij v okviru SVOP, ki bo dopolnjevala obstoječa orodja in prakse. Uvede se sistem rednega ocenjevanja uspešnosti misij. Oblikuje se sistematičen pristop k upravljanju znanja in organizacijskemu učenju;
6. spodbudili sinergije in dopolnjevanje med civilno in vojaško razsežnostjo SVOP ter med varnostnimi in obrambnimi pobudami v okviru strateškega kompasa, tudi na področjih politike, pri usposabljanju in vajah ter načrtovanju in izvajanju misij in operacij, v skladu z ustreznimi pravnimi in finančnimi določbami;
7. omogočili nadaljnjo operacionalizacijo celostnega pristopa k zunanjim konfliktom in krizam, da se zagotovi skladnejše in učinkovitejše sodelovanje EU s krepitvijo povezav med civilnimi vidiki SVOP in drugimi strukturami ESZD, vključno z delegacijami EU, ter s programi, agencijami in projekti Komisije ter ukrepi in dejavnostmi držav članic. Zagotovijo se popolnoma usklajeni in vzajemno okrepljeni načrtovanje, oblikovanje in izvajanje vseh ustreznih ukrepov in instrumentov na podlagi zgodnjega opozarjanja in analize konfliktov ter v celoti izkoristijo orodja EU za mediacijo in dialog v skladu s konceptom mirovnega posredovanja EU iz leta 2020, pa tudi konceptom stabilizacije, reformo varnostnega sektorja ter politikami razoroževanja, demobilizacije in ponovnega vključevanja.

ZAVAROVATI države gostiteljice in civilne misije v okviru SVOP pred hitro spreminjajočimi se grožnjami, da bi se odzvali na zunanje konflikte in krize, okrepili zmogljivosti držav gostiteljic ter zaščitili EU in njene državljane, s čimer bi zlasti:

8. spodbudili pravno državo in odgovornost v državah gostiteljicah ter okrepili povezavo med notranjo in zunanjo varnostjo z okrepljenim usklajevanjem in sodelovanjem med akterji na področju civilnih vidikov SVOP in akterji na področju PNZ na ravni držav članic in EU v fazah načrtovanja, izvajanja in prehoda, kadar je to primerno in v okviru ustreznih mandatov in pristojnosti;
9. okrepili odpornost in odzivanje na hibridne in kibernetске grožnje ter tuje manipuliranje z informacijami in vmešavanje, pri čemer si je treba prizadevati za dopolnjevanje in preprečevati podvajanje z drugimi orodji in akterji, slediti bolj sistematičnemu pristopu k tehnološkim inovacijam za civilne vidike SVOP ter razviti skladno in jasno komunikacijsko strategijo;
10. spodbujali in sistematično vključevali človekove pravice ter izvajali potrebno skrbnost na področju človekovih pravic in zagotavljali skladnost z mednarodnim pravom, zlasti mednarodnim pravom o človekovih pravicah in mednarodnim humanitarnim pravom;
11. okrepili izvajanje RVSZN 1325 o ženskah, miru in varnosti ter poznejših resolucij, da bi med drugim zagotovili polno, enakopravno in smiselno udeležbo žensk pri vseh vidikih miru in varnosti, da bi dosegli enako zastopanost spolov, med drugim s spodbujanjem enakosti spolov in sistematičnim vključevanjem vidika spola, ki temelji na analizi glede na spol, v vse načrtovanje, izvajanje in ocenjevanje civilnih vidikov SVOP;

12. v zunanje delovanje misij vključili prizadevanja za obravnavanje varnostnih izzivov, povezanih s podnebnimi spremembami in degradacijo okolja, okoljske vidike pa vključiti tudi v celotno notranje delovanje civilnih vidikov SVOP, pri čemer bi si postopoma prizadevali za podnebno nevtralnost do leta 2050 v skladu z evropskim zelenim dogovorom.

VLAGATI v številnejše in boljše zmogljivosti za oblikovanje in zagotavljanje zmogljivosti, ki jih EU potrebuje za izvajanje celotnega nabora civilnih misij v okviru SVOP, s čimer bi zlasti:

13. povečali skupno število napotenih strokovnjakov v vseh misijah in na vseh ravneh, da bi se njihov skupni delež povečal na vsaj 70 odstotkov mednarodnega osebja, pri čemer je cilj, da bi vse vodstvene, operativne in ključne funkcionalne položaje 100-odstotno zasedalo napoteno osebje;
14. zagotovili večje prispevke in izboljšali ustrezne nacionalne strukture in postopke, kot so odločanje, financiranje in zakonodaja;
15. vzpostavili reden in strukturiran proces razvoja civilnih zmogljivosti SVOP, da bi ocenili potrebe po zmogljivostih, oblikovali zahteve, izvedli analizo vrzeli in vsako leto pregledali napredek, dosežen v skladu s tem paktom, ter tako razvili vse zmogljivosti, potrebne za izvajanje celotnega spektra nalog kriznega upravljanja iz členov 42 in 43 PEU;

16. okrepili kadrovsko politiko, upravljanje in postopke v okviru civilnih vidikov SVOP na vseh ravneh, tudi z:
- a. nadaljnjim razvojem in doslednim izvajanjem politike in postopkov izbora in zaposlovanja, tudi s spodbujanjem bolj raznolikih profilov, da se poveča preglednost, pospeši zaposlovanje in omogoči boljše usklajevanje postopkov ESZD in nacionalnih postopkov;
 - b. znatnim povečanjem udeležbe žensk v civilnih vidikih SVOP med mednarodnim osebjem, da bi skupaj dosegli vsaj 40-odstotno zastopanost ob prizadevanju za enako zastopanost spolov;
 - c. izboljšanjem razpoložljivosti in sodelovanja strokovnjakov iz držav članic v civilnih misijah v okviru SVOP, tudi z razmislekom o možnostih za boljše vključevanje njihovega sodelovanja v poklicne poti in preučitvijo možnosti za napotitev strokovnjakov začetnikov v misije.
- Nadaljujejo se prizadevanja za široko zastopanost strokovnjakov iz držav članic v civilnih misijah v okviru SVOP;
- d. pregledom zaposlitvenega statusa mednarodnega pogodbenega osebja in omejitvijo skupnega trajanja napotitve vsega pogodbenega osebja;
 - e. zagotovitvijo varnega in vključujočega delovnega okolja ter izvedbo potrebnih revizij politik in postopkov, vključno s pregledom in celovito uporabo kodeksa ravnanja ter okrepljenimi preventivnimi prizadevanji;
 - f. vlaganjem v vodenje in upravljanje misij na vseh ravneh;

17. zagotovili trdnejši in bolj realističen proračun za SZVP, ki bo ustrezal potrebam novih in potekajočih civilnih misij v okviru SVOP, ter njegovo hitro, prožno in stroškovno učinkovito uporabo za podporo tem misijam, pri čemer je treba zagotoviti dobro finančno poslovanje in skrbno prednostno razvrščanje obstoječih virov;
18. nadalje razvijali usposabljanje v okviru SVOP in zagotovili, da se vsi mednarodni strokovnjaki in drugo osebje misij udeležijo usposabljanja v skladu z revidirano politiko EU o usposabljanju za SVOP in programom usposabljanja v okviru SVOP, vključno z opredeljenimi zahtevami.

<i>SKLEPATI PARTNERSTVA z državami gostiteljicami ter tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, s čimer bi zlasti:</i>
--

19. poudarili pomen lokalne odgovornosti za civilne vidike SVOP, da se zagotovijo trajnostni rezultati in prispeva k odpornosti, stabilnosti in varnosti držav gostiteljic, pri čemer si je treba prizadevati za sinergije ter okrepiti redno in vključujoče sodelovanje in dialog s civilno družbo na vseh ravneh, hkrati pa priznati pomen pristopa, ki temelji na povpraševanju in potrebah;
20. okrepili partnerstva s podobno mislečimi tretjimi državami, ki imajo enake vrednote in cilje kot EU, vključno s spodbujanjem njihovega prispevka k civilnim misijam v okviru SVOP v skladu z dogovorjenimi modalitetami. Okrepiti je treba partnerstva z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, zlasti Združenimi narodi (ZN) na podlagi strateškega partnerstva med ZN in EU na področju mirovnih operacij in kriznega upravljanja, Organizacijo Severnoatlantske pogodbe (NATO), Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) ter Afriško unijo (AU), pri čemer se dosledno spoštujejo institucionalni okvir EU ter dogovorjeni načela in postopki.

III. NADALJNI KORAKI

SVET in DRŽAVE ČLANICE pozivajo visokega predstavnika in Komisijo, naj podpreta izvajanje navedenih zavez ob polnem upoštevanju veljavnega pravnega okvira in mandatov različnih akterjev EU, znotraj zgornjih meja sedanjega in prihodnjega finančnega načrtovanja SZVP ter v posvetovanju z državami članicami.

SVET in DRŽAVE ČLANICE soglašajo, da:

- se začne letni postopek za pregled napredka, doseženega pri izvajanju tega pakta, na podlagi rezultatov iz tega dokumenta in nacionalnih izvedbenih načrtov držav članic. V okviru pregleda naj se opredelijo doseženi napredek in preostali izzivi, pri reševanju katerih se nudi pomoč s skupnimi prizadevanji ustreznih akterjev EU, vključno z državami članicami, pa tudi med državami članicami;
- se v drugi polovici leta 2023 organizira prva letna konferenca o pregledu v okviru tega pakta;
- se vzpostavi mehanizem za pregled in spremljanje napredka EU in držav članic v okviru rednega in strukturiranega procesa razvoja civilnih zmogljivosti;

- bodo predstavili prilagojeno strateško komuniciranje z lokalnimi deležniki, nacionalnimi sogovorniki in širšo javnostjo, da bi povečali prepoznavnost civilnih vidikov SVOP, poudarili njihove koristi in povečali podporo javnosti zanje;
- bodo pozvali visokega predstavnika, naj organizira letno razpravo o civilnih vidikih SVOP v Svetu za zunanje zadeve, na katero bodo po potrebi povabljeni ustrezni ministri in ministrice za pravosodje in notranje zadeve;
- bodo čim prej, najpozneje pa do začetka poletja 2027, v celoti uresničili ta pakt, pri čemer bodo upoštevali napredek, dosežen v okviru strateškega kompasa.

Rezultati tega pakta o civilnih vidikih SVOP

UKREPANJE

1. ESZD bo v letu 2024 v posvetovanju z državami članicami predlagala sklop vodilnih načel, da bi zagotovila uspešnost, učinkovitost, prožnost in trdnost ter izboljšala skladnost civilnih misij v okviru SVOP.

Civilna zmogljivost za načrtovanje in izvajanje operacij kot operativni štab civilnih misij v okviru SVOP bo v letu 2024 dodatno povečala svojo učinkovitost in zmogljivost ter bo okrepljena na podlagi časovnega načrta za svojo organizacijsko reformo, pripravljenega v posvetovanju z državami članicami ter v skladu z ustreznimi pravnimi in finančnimi določbami. Poveljnik civilnih operacij bo ob podpori civilnega štaba še naprej utrjeval poveljevanje civilnim misijam v okviru SVOP in nadzor nad njimi.

2. ESZD bo v letu 2024 predložila dokument o možnostih za pregledano in jasno opredeljeno metodologijo za strateške preglede, ki bo omogočila modularen in nadgradljiv pristop med načrtovanjem in izvajanjem civilnih misij v okviru SVOP. Države članice bodo zagotovile, da bodo imele civilne misije v okviru SVOP ciljno osredotočene mandate ter natančno opredeljene in dosegljive končne rezultate, vključno z možnostmi za prehod in izstop, ob upoštevanju doseženega napredka in morebitnih izzivov, ki bi misijam lahko onemogočali uspešno izpolnjevanje njihovih nalog.

3. Od leta 2024 bodo vse misije sledile modularnemu in nadgradljivemu pristopu, da bi okrepile svojo sposobnost hitrega prilagajanja spreminjajočim se izzivom, in sicer na podlagi političnega nadzora in strateškega usmerjanja, ki ju zagotavlja Svet; to lahko zajema specializirane skupine, tudi z vnaprej določeno sestavo, gostujoče strokovnjake in večnacionalne sestave, kot je EUROGENDFOR, ki jih zagotovijo države članice in agencije s področja pravosodja in notranjih zadev, kot je potrebno in v okviru ustreznih mandatov.

Od leta 2023 bodo države članice na podlagi predlogov ESZD preučile oblike bolj usmerjene podpore, ki med drugim vključujejo napotitev strokovnjakov za civilno krizno upravljanje v delegacije EU ali institucije držav gostiteljic.

4. EU bo lahko v letu 2027 v 30 dneh napotila 200 strokovnjakov. ESZD bo v letu 2025, tudi na podlagi modularnih in nadgradljivih elementov, pregledala mehanizme za hitro odzivanje in razmislila o izvedbi vaj, da bi se povečala odzivnost in opredelila civilna raven pripravljenosti. To vključuje sposobnost hitre namestitve v kompleksna okolja z ustreznim poudarkom na varnosti in dolžnosti skrbnega ravnanja. ESZD in ustrezne službe Komisije bodo preučile morebitno hibridno rešitev fizičnega skladiščenja in okvirnih pogodb, potem ko se izteče sedanji sistem, ki temelji na okvirnih pogodbah.

5. a. ESZD bo v letu 2024 na podlagi koncepta neodvisne ocene učinka in uspešnosti misij, ki bo predstavljen leta 2023, v tesnem sodelovanju z državami članicami, ustreznimi službami Komisije in drugimi ustreznimi deležniki ocenila učinek misij, ki se bo odražal v strateških pregledih misij.

b. ESZD bo od leta 2024 redno ocenjevala rezultate vseh misij in spremljala izvajanje priporočil na podlagi teh ocen.

c. ESZD bo v letu 2025 uvedla sistematičen pristop k upravljanju znanja in organizacijskemu učenju na podlagi splošnega okvira celostnega pristopa ter pregledala svoj letni proces ugotavljanja izkušenj v okviru SVOP, kar bo omogočilo bolj sistematično spremljanje pridobljenih izkušenj.

6. Svet in države članice bodo od leta 2023 še naprej razvijali civilno-vojaške sinergije pri vseh odločitvah o civilnih vidikih SVOP, po potrebi v skladu z ustreznimi pravnimi in finančnimi določbami. ESZD bo v letu 2025 v posvetovanju z ustreznimi službami Komisije okrepila operativno usklajevanje med civilnimi in vojaškimi strukturami poveljevanja na centralni ravni in na terenu, in sicer z izmenjavo virov in strokovnega znanja na območjih operacij, skupnim usposabljanjem in vajami ter krepitvijo vloge skupne podporne koordinacijske celice.

7. ESZD bo v letu 2024 zagotavljala redno in informirano poročanje o uporabi celostnega pristopa v zvezi s civilnimi vidiki SVOP, s čimer bo spodbujala sinergijo in skladnost z vsemi ustreznimi instrumenti na vseh tematskih področjih ter vse od načrtovanja do izvajanja in prehoda. To poročanje bo temeljilo na okrepljenem usklajevanju, med drugim tudi na konsolidiranih matrikah celostnega pristopa. ESZD bo od leta 2023 pri načrtovanju, izvajanju in pregledu civilnih misij v okviru SVOP sistematično uporabljala analizo konfliktov in načelo občutljivosti za konflikte ter sistematično preučevala možnosti dialoga in mediacije v skladu s konceptom mirovnega posredovanja EU iz leta 2020.

VAROVANJE

8. ESZD in države članice bodo od leta 2023 spodbujale trajnostne reforme na področju pravne države v državah gostiteljicah in v njih podpirale upravljanje varnostnega sektorja, pa tudi odgovornost in boj proti korupciji, med drugim s krepitvijo vseh sestavnih delov pravosodne verige, da bi bilo odzivanje na varnostne izzive učinkovito.

ESZD, Svet, države članice in ustrezne službe Komisije bodo še naprej spodbujali sodelovanje med SVOP in PNZ, pri čemer bodo v celoti spoštovali svoje pristojnosti in upoštevali razpoložljive vire, prioritete in potrebe zadevnih akterjev, ter vsako leto poročali o doseženem napredku. Pri okrepljenem sodelovanju bi bilo treba upoštevati ustrezne minikoncepte in ustrezne prioritete Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT), njegov cilj pa bi bil povečati izmenjavo informacij, usklajevanje in smiselne prispevke k procesom načrtovanja ter izboljšati ustrezno strokovno znanje, pa tudi sklicevati namenske seje ustreznih pripravljalnih teles Sveta. Od leta 2023 bodo vse države članice izboljšale notranje usklajevanje, da bi okrepile sodelovanje med akterji s področja civilnih vidikov SVOP in nacionalnimi akterji na področju PNZ.

9. Države članice bodo v letu 2024 zagotovile potrebne zmogljivosti za krepitev odpornosti držav gostiteljic, kjer je to ustrezno, in civilnih misij v okviru SVOP, ki jih podpira ESZD, ter odzivanja držav gostiteljic in navedenih misij na hibridne in kibernetične grožnje ter na tuje manipuliranje z informacijami in vmešavanje. ESZD bo v letu 2024 v sodelovanju z državami članicami izvajala smernice za kibernetično varnost za civilne misije v okviru SVOP. ESZD bo v letu 2026 razvila varno okolje za komunikacijske in informacijske sisteme, ki bo povezovalo vse civilne misije v okviru SVOP in civilni štab. ESZD in službe Komisije bodo v letu 2026 v tesnem posvetovanju z državami članicami razvile strategijo za tehnologije v vzponu in prelomne tehnologije, kot je umetna inteligenca, ter vlagale v te tehnologije, da bi okrepile digitalizacijo podpore civilnim misijam v okviru SVOP in razvile tehnična orodja ter si po potrebi prizadevale za sinergije s programom Digitalna Evropa. ESZD in države članice bodo v letu 2024 okrepile komunikacijske zmogljivosti in orodja tako v misijah kot v civilnem štabu, da bi zagotovile, da bodo civilni vidiki SVOP podprti s trajnimi in trdnimi komunikacijskimi strategijami.

10. Da bi zagotovili spoštovanje, spodbujanje in varstvo človekovih pravic ter potrebno skrbnost na tem področju, bo ESZD v letu 2024 v vse dokumente načrtovanja civilnih misij v okviru SVOP vključila vpliv na človekove pravice in analizo tveganja na tem področju ter skrbela za to, da bosta načelo občutljivosti za konflikte in pristop na podlagi načela neškodovanja upoštevana v celotnem izvajanju misij. Od leta 2023 bodo države članice zagotavljale, da bodo imele civilne misije v okviru SVOP svetovalce za človekove pravice, in okrepile ustrezno strokovno znanje na področju operativnih komponent. ESZD bo od leta 2024 izvajala akcijski načrt za mlade v zunanjem delovanju EU ter vključila agendo CAAC ter osredotočenost na zaščito otrok v načrtovanje in operativne dejavnosti.

11. ESZD in države članice bodo od leta 2024 zagotavljale sistematično vključevanje vidika spola, vključno z zagotavljanjem, da se civilne misije v okviru SVOP izvajajo v skladu z analizo glede na spol, da imajo svetovalce za enakost spolov in da se okrepi ustrezno strokovno znanje v operativnih komponentah. ESZD in države članice bodo spodbujale tudi vodenje, ki upošteva vidik spola, in sistematično obravnavale spolno nasilje in nasilje zaradi spola v fazah načrtovanja, izvajanja in prehoda, tudi z razvojem koncepta za preprečevanje spolnega nasilja in nasilja zaradi spola, vključno s spolnim nasiljem, povezanim s konflikti, ter odzivanje na tako nasilje v okviru civilnih vidikov SVOP.

12. ESZD bo v letu 2025 v posvetovanju z ustreznimi službami Komisije okrepila strokovno znanje in analize ter zagotovila smernice za trajnostno javno naročanje, optimizacijo energije in vode ter zeleni inženiring in logistiko. Države članice bodo v letu 2025 zagotovile, da bodo imele vse misije svetovalca za okolje, ki bo poročal tudi o okoljskem odtisu misij in uvedel sisteme okoljskega upravljanja. Od leta 2023 bodo države članice na podlagi predlogov ESZD razmislile, kakšno vlogo bi lahko po potrebi imele civilne misije v okviru SVOP pri obravnavanju varnostnih izzivov, povezanih s podnebnimi spremembami in degradacijo okolja. Od leta 2023 bodo vse misije stalno izboljševale svojo okoljsko učinkovitost in podnebno pismenost na vseh ravneh.

VLAGANJE

13. Države članice se zavezujejo, da bodo od leta 2023 več prispevale k civilnim vidikom SVOP, najsibo v obliki osebja, opreme, usposabljanja, podpore pri vajah, finančnih prispevkov ali kako drugače.

14. Države članice bodo v letu 2024 še naprej razvijale nacionalne izvedbene načrte, usklajene s tem paktom in predvidenim procesom razvoja civilnih zmogljivosti, in sicer z uporabo neformalnih sklopov, ob podpori Evropskega centra odličnosti za civilno krizno upravljanje, zasebnega sektorja in akademskih krogov, kadar je to ustrezno in na zahtevo držav članic.

15. ESZD in države članice bodo v letu 2024 v tesnem posvetovanju s službami Komisije vzpostavile reden in strukturiran proces razvoja civilnih zmogljivosti. S tem procesom se bodo ocenile potrebe po zmogljivostih v zvezi z osebjem, opremo in tehnologijo, koncepti in postopki ter usposabljanjem, oblikovale se bodo zahteve, izvajala se bo analiza vrzeli in redno se bo pregledoval napredek, dosežen v skladu s tem paktom o civilnih vidikih SVOP, z načrtovanjem zmogljivosti in s splošnim ciljem povečati učinkovitost misij. Na letni konferenci o civilnih zmogljivostih bo ocenjen doseženi napredek in bodo zagotovljene smernice za nadaljnje ukrepanje. V ta namen bodo države članice razvile in zagotovile zmogljivosti, ki jih EU potrebuje za izvajanje celotnega nabora civilnih misij v okviru SVOP. Države članice lahko v razvoj potrebnih zmogljivosti, tudi v smislu tehnologije, opreme in logistike, po potrebi vključijo zasebni sektor in akademske kroge.

16. S povečanimi prispevki držav članic se bo okrepilo civilno upravljanje človeških virov v okviru SVOP:

a. ESZD bo v letu 2024 v tesnem sodelovanju z državami članicami še naprej razvijala in izboljševala nadzor, podporo in svetovanje pri izbiri in zaposlovanju v civilnih misijah v okviru SVOP. Države članice bodo v letu 2025 preučile pristope za poklicni razvoj, da bi privabile in zadržale usposobljeno osebje, po potrebi ob podpori pobud služb Komisije. V letu 2024 se bodo okrepile človeške zmogljivosti civilnega štaba, tudi s prispevki držav članic.

b. Države članice bodo v letu 2025 povečale število kandidatk za funkcije v okviru civilnih vidikov SVOP, da bi do konca izvedbe tega pakta skupaj povečale delež žensk v mednarodnem osebju na vsaj 40 odstotkov, ob hkratnem prizadevanju za enako zastopanost spolov na vseh ravneh, zlasti na višjih vodstvenih položajih. V ta namen bo ESZD posodobila strategijo in akcijski načrt za povečanje udeležbe žensk v civilnih misijah SVOP.

c. Države članice bodo v letu 2024 z namenom povečanja razpoložljivosti in sodelovanja nacionalnih strokovnjakov v civilnih misijah SVOP v svoje nacionalne izvedbene načrte med drugim vključile preglede nacionalnih postopkov, zakonodaje in proračunov, pri čemer bodo razmislile o možnostih za izboljšanje poklicnih poti ter povečanje prepoznavnosti in politične odgovornosti civilnih vidikov SVOP.

ESZD bo v letu 2024 v tesnem sodelovanju z državami članicami in ustreznimi deležniki preučila možnosti za napotitev strokovnjakov začetnikov v misije.

ESZD in države članice si bodo od leta 2023 v skladu z izbirnimi postopki za mednarodno osebje še naprej prizadevale za široko zastopanost strokovnjakov držav članic v civilnih misijah v okviru SVOP.

d. ESZD in ustrezne službe Komisije bodo v letu 2024 pregledale zaposlitveni status mednarodnega pogodbenega osebja v civilnih misijah SVOP in preučile omejitve skupnega trajanja napotitve mednarodnega pogodbenega in lokalnega osebja na podlagi dokumenta o možnostih, ki bo predložen državam članicam.

e. ESZD bo v letu 2025 v tesnem sodelovanju z državami članicami in v posvetovanju z ustreznimi službami Komisije razvila celovito strategijo za zagotovitev varnega in vključujočega delovnega okolja. Ta strategija bo povezala vse ustrezne politike in orodja, med drugim tudi vodenje, človeške vire in usposabljanje. ESZD bo čim prej pregledala kodeks ravnanja in poskrbela, da se v celoti uporablja; obenem bo podprla njegovo izvajanje prek neodvisnega subjekta, hkrati pa okrepila preventivna prizadevanja. ESZD bo vsaki dve leti poročala o tekočih prizadevanjih za izvajanje strategije in na podlagi rednih anket med zaposlenimi usmerjala delo. ESZD in države članice bodo okrepile varnost in zaščito osebja, napotenega v civilne misije SVOP, tako, da bodo jasno opredelile odgovornosti akterjev, vključenih v dolžnost skrbnega ravnanja, ter zagotovile potrebne strokovne zmogljivosti na centralni ravni in v misijah.

f. ESZD in države članice bodo v letu 2024 vlagale v vodstvene sposobnosti višjih vodstvenih delavcev, med drugim tudi v vodenje, ki upošteva vidik spola. ESZD in države članice bodo okrepile kulturo vodenja na področju civilnih vidikov SVOP ter s tem povezano ravnanje in zmogljivosti in zagotovile, da se ustrezne vodstvene kompetence sistematično upoštevajo pri zaposlovanju in ocenjevanju vodstvenih položajev.

17. a. Od leta 2023 bodo ESZD in ustrezne službe Komisije razvile več orodij za podporo civilnim misijam v okviru SVOP, da bi te kar najboljše izkoristile dodeljena proračunska sredstva, spremljale porabo proračuna in opredelile bolj strukturne ukrepe za zmanjšanje stroškov, da se zagotovi dobro finančno poslovanje vseh misij. Države članice pozivajo službe Komisije, naj preučijo alternativno trajnostno financiranje in predstavijo možnosti za dejavnosti, ki niso del SVOP in so trenutno navedene v proračunskih vrsticah SVOP v proračunu SZVP. Orodja za varčevanje s stroški med drugim vključujejo mehanizem za prilagoditev proračuna, s katerim se dodeljujejo proračunska sredstva za misije za nove mandate na podlagi stopenj črpanja v prejšnjih mandatih, in večjo uporabo sredstev za nepredvidene razmere, da se poveča prožnost. ESZD in ustrezne službe Komisije bodo zagotovile usklajevanje v kontekstu vzpostavljanja nove misije v okviru SVOP ter pri pripravi dokumentov načrtovanja in proračunov.

17.b. ESZD bo v letu 2024 v posvetovanju z ustreznimi službami Komisije razvila možnosti za koncept usposabljanja in opremljanja, ki bo del širših reformnih prizadevanj EU za posamezne države, da bi tako podprli dejavnosti civilnih misij v okviru SVOP v sklopu njihovih mandatov, o katerih se bo dogovoril Svet.

18. Države članice bodo v letu 2025 prilagodile svoje zmogljivosti usposabljanja, vključno s hibridnimi oblikami in oblikami e-učenja, v skladu z revidirano politiko EU o usposabljanju za SVOP in smernicami skupine EU za civilno usposabljanje ter prispevale k programu usposabljanja v okviru SVOP na podlagi vloge Evropske akademije za varnost in obrambo (EAVO). Ustrezne službe Komisije bodo v letu 2024 ustrezne projekte usposabljanja, ki jih financira Komisija, uskladile s tem paktom o civilnih vidikih SVOP. Države članice bodo od leta 2026 usposabljele svoje strokovnjake, vključno z ustreznim jezikovnim usposabljanjem, na podlagi standardnega gradiva za usposabljanje, poti usposabljanja in ocene dolgoročnega učinka zagotovljenega usposabljanja, ki sta ga pripravili ESZD in EAVO. Vzpostavljeni bodo ustrezni postopki za udeležbo osebja iz vseh držav članic na ustreznih tečajih, ki se izvajajo v nacionalnih centrih za usposabljanje. Vzpostaviti bi bilo treba mehanizem certificiranja za združeno in skupno usposabljanje v okviru SVOP, da se zagotovijo standardi usposabljanja.

PARTNERSTVA

19. ESZD bo v letu 2025 na podlagi obstoječih dobrih praks pripravila smernice za civilne misije v okviru SVOP, na podlagi katerih bi z namenom povečanja lokalne odgovornosti vključili lokalne institucije v skladu z okvirom EU za reformo varnostnega sektorja in v skladu s celostnim pristopom. V letu 2025 bodo vse civilne misije v okviru SVOP vodile strukturiran dialog s civilno družbo in poročale o svojih ugotovitvah. ESZD in države članice si bodo v letu 2025 prizadevale za sinergije in na vseh ravneh okrepile sodelovanje s civilno družbo.

20. ESZD si bo od leta 2023 prizadevala za okrepitev sodelovanja med ZN in EU na področju pravne države, reforme varnostnega sektorja in stabilizacije, da bi podprla izmenjavo in sodelovanje na centralni ravni in v vseh misijah, vključno z opredelitvijo pilotne civilne misije v okviru SVOP za tesnejše sodelovanje na tem področju. ESZD bo ob upoštevanju strateškega kompasa še naprej krepila vzajemno koristno sodelovanje z Natom na področjih skupnega interesa, kot so preprečevanje hibridnih groženj, kibernetika varnost in odpravljanje varnostnih posledic podnebnih sprememb, kadar je to ustrezno za civilne vidike SVOP. Sodelovanje se bo nadaljevalo v dogovorjenem okviru treh skupnih izjav, pri čemer se bodo v celoti upoštevala dogovorjena načela vzajemnosti, preglednosti, vključenosti in avtonomije odločanja, ki usmerjajo in podpirajo strateško partnerstvo med EU in Natom. ESZD bo okrepila sodelovanje z regionalnimi akterji, kot sta OVSE in AU, na področju preprečevanja konfliktov in kriznega upravljanja, krepitve skupne analize in situacijskega zavedanja, mediacije, spodbujanja sinergij za usposabljanje, izmenjave dobrih praks in izkušenj ter spodbujanja povezav na centralni ravni in na terenu. ESZD bo podobno misleče tretje države še naprej podpirala pri krepitvi njihovih zmogljivosti za prispevanje k civilnim vidikom SVOP.
